

КОМПЛЕКТУЄМО МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ

Дізнайтеся

- За якими критеріями визначити якість наданої дошкільникам освіти
- Як з'ясувати проблеми педагогів
- Що таке самонавчальний заклад дошкільної освіти
- Коли запроваджувати технологію проектного офісу

Олена ПОЛОВІНА,
доцент кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, канд. пед. наук

Наталія САВІНОВА,
шеф-редактор методичних видань МСFR Освіта

5 кроків до вдосконалення діяльності закладу дошкільної освіти

Ви незадоволені результатами роботи дошкільного закладу? Батьки часто висувають претензії до педагогів, а вчителі першачків невдоволені їхньою підготовкою? Можливо, попереду перевірка закладу чи ще якісь проблеми? Що робити?

Поліпшити якість діяльності закладу дошкільної освіти допоможуть усього **п'ять кроків**:

- проаналізуйте й оцініть результати роботи за минулий навчальний рік;
- виявіть проблеми педагогів;
- організуйте колективну експертну діяльність;
- перетворіть заклад на самонавчальну систему;
- упровадьте технологію проектного офіса.

Крок 1. Аналізуємо й оцінюємо результати діяльності закладу дошкільної освіти

Аналіз результатів освітньої діяльності закладу дає змогу виявити всі проблеми.

Забезпечують якість освіти **такі системи** (ст. 41 Закону України «Про освіту» № 2145-VIII):

- внутрішнього забезпечення якості освіти — у закладах освіти;
- зовнішнього забезпечення якості освіти;
- забезпечення якості діяльності органів управління та установ, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості освіти.

Насамперед слід з'ясувати якість наданої дітям освіти. Найкрасномовніше про якість дошкільної освіти свідчать її результати. Їх визначають передусім за **такими критеріями**, як:

- стан здоров'я дітей, їхнє фізичне, психічне, соціальне благополуччя;
- рівень засвоєння вимог освітньої програми, за якою працює заклад;
- рівень сформованості базових життєвих компетенцій та дошкільної особистісної зрілості перед вступом до школи за Базовим компонентом дошкільної освіти (БКДО)*.

Отже, ви попередньо оцінили результати роботи вашого дитячого садка і з'ясували, що в цьому році вони далекі від бажаних. Зрозуміти причину цього можна, якщо виявити проблеми педагогів.

Крок 2. З'ясовуємо проблеми педагогів

Щоб об'єктивно проаналізувати освітню діяльність педагогів закладу дошкільної освіти і виявити їхні проблеми, залучіть зовнішніх експертів, скажімо викладача педагогічного вишу чи обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Експертна оцінка є основним методом педагогічної експертизи. Найоб'єктивнішою вважається групова експертна оцінка. Важливими умовами групової експертної оцінки, що безпосередньо впливають на її об'єктивність, є:

- індивідуальне оцінювання професійної діяльності педагога кількома експертами незалежно один від одного;
- залучення до ролі експертів кваліфікованих фахівців.

Визначте основні компоненти, або напрями діяльності педагога, кожен із яких можна уточнювати за допомогою критеріїв.

Компоненти та критерії аналізування:

- *неперервність освіти* —
  - методична грамотність;
  - знанневий та дільнісний компоненти професійної компетентності;
- *здійснення освітнього процесу* —
  - моделювання форм освітньої взаємодії на засадах інтеграції;
  - здійснення диференційованого, індивідуального та діяльнісного підходів до організації освітнього процесу;
  - упровадження інноваційних освітніх технологій;
- *документаційне оформлення діяльності* —
  - планування освітнього процесу;
  - картотека дидактичних засобів;
  - виконання програми, вимог БКДО;

* Рівень сформованості компетенцій старшого дошкільника можна визначити, скориставшись посібником І. Карабасової, Н. Савінової «Моніторинг якості дошкільної освіти: кваліметричний підхід до оцінки розвитку дитини. Методичні рекомендації».

- *підтримання фасилітарного середовища у закладі дошкільної освіти* —
  - вмотивованість виконання функціональних обов'язків;
  - збереження і підтримання позитивного мікроклімату;
  - виявлення творчої ініціативи;
- *соціальна активність: участь у* —
  - професійних конкурсах;
  - конференціях;
  - громадських зборах;
  - внутрішніх заходах закладу;
  - заходах, що поліпшують імідж закладу.

Якщо експерти виявили, що головна проблема педагогів — недостатній рівень компетенцій, слід намітити заходи з підвищення фахового рівня кожного педагога і стратегію розвитку закладу дошкільної освіти загалом. Зокрема, слід упровадити в освітній процес сучасні освітні технології.

Як же реалізувати це складне завдання на практиці?
Слід задіяти внутрішні резерви колективу!

Крок 3. З'ясуємо внутрішні резерви

Організуйте колективну експертну діяльність — залучіть педагогів до аналізування внутрішніх резервів і планування стратегічного розвитку закладу дошкільної освіти.

Створіть робочі групи й організуйте засідання з обговорення стратегічних напрямів розвитку закладу дошкільної освіти, щоб виявити найбільш ініціативних і відповідальних педагогів та сформувати проектні групи для розроблення програми розвитку закладу.

Важливо, щоб у цій діяльності брав участь кожен педагог. Форми участі різні: одноосібна, колективна і в малих групах. Обговорюйте ідеї педагогів, виявляйте лідерів, систематизуйте перспективні варіанти. Кінцеве завдання діяльності робочих груп — визначити перспективні напрями розвитку закладу дошкільної освіти.

З кожного напрямку розвитку розробіть ідеї проектів. Об'єднайте педагогів у проектні групи, робота яких може тривати кілька місяців. Створіть експертну раду у складі адміністрації закладу освіти й найбільш творчих і компетентних педагогів-лідерів. Саме вона проводитиме експертну оцінку проектів.

Насамкінець організуйте публічне обговорення проектів. Воно дасть змогу виявити ті, які надалі реалізуватиме весь заклад дошкільної освіти. Організуйте експертний супровід етапів реалізації проектів. Відтак ваш колектив перейде від під-

готовки простого плану дій до формування масштабного проекту розвитку закладу дошкільної освіти.

Крок 4. Перетворюємо заклад на самонавчальну систему

На основі результатів дослідження проблем педагогів і експертної діяльності можна зробити висновок, що педагогам необхідно навчитися проектувати різні напрями розвитку освітнього середовища. Для цього організуйте корпоративні форми навчання всієї співробітників на проектно-експертній основі. Ваш заклад має стати самонавчальною системою.

Поняття «самонавчальна організація» увів Пітер Сенге (*Peter Senge*) — американський вчений, директор Центру організаційного навчання в школі менеджменту MIT Sloan (США, штат Массачусетс) у 1970-і роки ХХ століття. Самонавчальна організація з'являється там, де людські ресурси і талант стають фактором продуктивності і об'єктом інвестицій.

Що таке самонавчальний заклад дошкільної освіти?

У самонавчальному закладі педагог розуміє цілі діяльності свого закладу, бере участь у формуванні стратегії його розвитку. У такому закладі педагогам доступна вся інформація і зворотний зв'язок із керівництвом. Вони активно навчаються самі й навчають колег.

Підвищити кваліфікацію педагогів дадуть змогу **три теми**:

- Сучасні технології моделювання освітнього процесу.
- Розвиток мотивації до навчання.
- Форми комунікації учасників освітньої взаємодії.

На основі цих тем проведіть цикл занять з педагогічним колективом. Якщо у вас велике навантаження і ви не можете провести навчання самі, запросіть зовнішніх експертів, наприклад, з регіонального інституту післядипломної педагогічної освіти або з педагогічного вишу.

Крок 5. Упроваджуємо технологію проектного офісу

Щоб керувати проектами, які педагоги запропонували й розробили під час колективної експертної діяльності, використовуйте технологію проектного офіса.

Проектний офіс — підрозділ закладу дошкільної освіти, метою якого є підтримка реалізації проектів та розвиток системи управління проектами в ньому. Цей підрозділ можна сформувати зі співробітників закладу освіти. А за потреби — залучити зовнішніх консультантів: науковців, експертів, управлінців.

Слід задіяти внутрішні резерви колективу!

Звісно, створювати проектний офіс у закладі дошкільної освіти варто лише в разі, якщо стає складно керувати проектами через їх кількість чи масштаби.

Керівником проектного офіса варто призначити вихователя-методиста. А до його складу можуть увійти педагоги-лідери — керівники окремих проєктів.

Вихователь-методист аналізуватиме інформацію про проєкти, керуватиме графіками робіт, готуватиме проміжні аналітичні звіти для директора закладу. А також координуватиме роботу керівників проєктів та відстежуватиме системні зміни в освітній діяльності педагогів. Це дасть змогу розробляти рекомендації щодо необхідності навчання окремих педагогів у зовнішніх навчальних центрах, їх участі в конференціях, семінарах тренінгах та інших заходах. Аналітична робота керівника проєктів допоможе ефективно спланувати методичну роботу з педагогами, що сприятиме підвищенню їхньої фахової майстерності, а також реалізації програми розвитку закладу дошкільної освіти в цілому.

У кожному закладі дошкільної освіти є ресурси, щоб підвищувати якість роботи і впроваджувати інноваційні зміни. А також є чинники, які стимулюють мотивацію освітньої діяльності й працездатність педагогів. Тож адміністрації **слід зробити лише п'ять кроків**, аби відшукати резерви, перетворити заклад освіти на самонавчальну організацію, яка працює на паритетних засадах. Це дасть змогу підвищити ефективність роботи педагогів, а отже, і якість наданої дітям освіти.

Big редакції:

На допомогу практикам дошкільної освіти під час оцінювання результативності дошкільної освіти Цифрове видавництво МСFR видало методичні рекомендації «Моніторинг якості дошкільної освіти: кваліметричний підхід до оцінки розвитку дитини». Видання схвалене для використання в дошкільних навчальних закладах комісією з дошкільної педагогіки і психології Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України. Запропоновані в ньому методологія комплексного оцінювання розвитку дитини, інструментарій та критерії оцінювання базуються на науковому доробку лабораторії психології дошкільника Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України.

Готуємося до літнього оздоровчого періоду: хто що робить

У травні слід ретельно підготуватися до літнього оздоровлення. Тож скористайтеся шпаргалкою, аби організувати роботу влітку так, щоб діти не лише загартувалися, зміцніли, добре відпочили, а й прожили цей час повноцінним життям, насиченим новими враженнями й позитивними емоціями

ДИРЕКТОР ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

- Видає наказ «Про підготовку закладу дошкільної освіти до літнього оздоровчого періоду».
- Проводить обговорення організації літнього оздоровлення під час травневого засідання педагогічної ради.
- Вносить за потреби зміни та доповнення у План роботи на літній оздоровчий період.
- Складає орієнтовну мережу груп на літній період, визначає педагогів, які працюватимуть із ними, з урахуванням результатів опитування батьків.
- Затверджує за потреби орієнтовне двотижневе меню на літній період.
- Створює комісію для перевірки відповідності приміщень і території закладу освіти:
  - санітарно-гігієнічним нормам;
  - правилам пожежної безпеки — наявність первинних засобів пожежогашіння, планів-схем евакуації тощо.
- Передбачає зміни в організації харчування — організовує другий сніданок, під час якого діти отримують свіжі фрукти або соки.
- Повідомляє письмово педагогів закладу дошкільної освіти про дати початку щорічних основних відпусток не пізніше ніж за два тижні до встановлених термінів.
- Проводить загальні збори колективу й батьківської громади. Звітує про підсумки роботи за навчальний рік і ознайомлює із завданнями на літній період.

ВИХОВАТЕЛЬ-МЕТОДИСТ

- Вносить зміни в розклад занять, розпорядок дня вихованців: прогулянки стають довшими, додаються ігри з водою, збільшується тривалість та різноманітність рухливих ігор та загартовувальних процедур.

Визначальний чинник у забезпеченні раціональної організації життєдіяльності дітей — оптимальний режим дня. У літній період його необхідно будувати з урахуванням вікових особливостей дітей, стану їхнього здоров'я та кліматичних особливостей місцевості. Для досягнення оздоровчого ефекту в режимі дня слід передбачити:

- максимальну тривалість перебування дітей на відкритому повітрі;
  - тривалість сну й інших видів відпочинку відповідно до віку дітей.
- Розробляє пам'ятки щодо проведення загартовувальних процедур, організації рухової діяльності на спортивному майданчику, оформлення та обладнання фізкультурних куточків для кожної вікової групи.
  - Перевіряє безпечність обладнання у складі створеної директором комісії, зокрема —
    - стан тінювих навісів, пісочниць, відкритих басейнів та інших споруд;
    - оновлення розміток для рухливих ігор та ігор з елементами спорту на ігрових і фізкультурному майданчиках, а також на майданчику для вивчення правил дорожнього руху;
    - заміну піску в ігрових пісочницях;
    - стан спортивного та ігрового обладнання на фізкультурному та ігрових майданчиках;
    - дотримання правил пожежної безпеки, зокрема наявність первинних засобів пожежогасіння, планів-схем евакуації тощо.
  - Бере участь у складанні акту огляду приміщень та території дошкільного навчального закладу, який голова комісії доводить до відома керівника закладу дошкільної освіти. За наявності порушень надає рекомендації щодо їх усунення.
  - Розробляє методичні рекомендації й надає методичну допомогу вихователям та іншим педагогам щодо організації освітнього процесу в літній оздоровчий період.
  - Затверджує план заходів музично-естетичного та фізкультурно-оздоровчого циклів на літній період.
  - Проводить конкурс-огляд на найкращий фізкультурний куточок.
  - Ознайомлює педагогів із новинками методичної літератури щодо організації літнього оздоровлення.
  - Контролює оновлення змісту стендової інформації для педагогів і батьків.
  - Консультує педагогів з питань календарного планування, підготовки до нового навчального року, самоосвіти тощо.
  - Розробляє маршрути на «доріжках здоров'я» та екологічній стежині, оздоровчі, пізнавальні та екологічні квести.
  - Проводить інструктажі з питань безпеки життєдіяльності.
  - Звітує про виконання наказу керівника «Про підготовку дошкільного закладу до літнього оздоровчого періоду» під час травневого засідання педагогічної ради.

ВИХОВАТЕЛЬ

- Проводить опитування батьків щодо відвідування дітьми дошкільного закладу влітку.
- Інформує батьків, які не планують водити дитину до дошкільного закладу влітку, про те, що за їхньою дитиною зберігатиметься місце під час літнього оздоровчого періоду протягом 75 днів. Пропонує батькам написати відповідні заяви.
- Оновлює інформаційні стенди для батьків — вони презентують інформацію на актуальні для літнього оздоровлення теми, наприклад «Правила поведінки на відкритих водоймах», «Ігри з піском, повітрям і водою»; змінює розпорядок дня; уточнює правила для батьків; оновлює інформацію на ширмах тощо.
- Розробляє пам'ятки для інформування батьків щодо запобігання харчовим отруєнням, зокрема грибами, ягодами; поповнює тематичні папки: добірками віршів та оповідань про літо, переліком рухливих ігор, спостережень у природі, рекомендацій щодо організації праці, екскурсій, походів тощо.
- Упорядковує обладнання фізкультурних куточків, куточків самостійної художньої діяльності та експериментаріумів.
- Розробляє перспективні плани освітнього процесу, зокрема розваг та оздоровчих заходів.
- Поповнює картотеку методичних розробок та дидактичних засобів.
- Готує й оновлює іграшки, атрибути та обладнання для організації ігрової, творчої та пошуково-дослідницької діяльності на свіжому повітрі.

МУЗИЧНИЙ КЕРІВНИК

- Складає план проведення масових заходів, дійств музично-естетичного циклу на літо.
- Розробляє сценарії свят, зокрема до Міжнародного дня захисту дітей, розваг, театральних вистав.
- Готує дидактичні ігри та атрибути для проведення занять та розваг на свіжому повітрі.

ІНСТРУКТОР З ФІЗКУЛЬТУРИ

- Складає план фізкультурно-спортивних заходів на оздоровчий період.
- Розробляє сценарій фізкультурного свята — Літніх Олімпійських ігор.
- Перевіряє стан стаціонарного фізкультурного обладнання на спортивному майданчику, готує переносне — гімнастичні дошки, драбини, дуги, мішені тощо.
- Спільно з вихователями створює «доріжки здоров'я» на території закладу.
- Оновлює дрібний інвентар та атрибути для загальнорозвивальних вправ та рухливих ігор — прапорці, скакалки, мішечки з піском, стрічки, хустинки; готує спортивний інвентар — ракетки й волани, кільцекиди, серсо, городки тощо.
- Створює парк рухомого складу з наявних та залучених за допомогою батьків роликів, самокатів, велосипедів, скейтів, щоб активізувати рухову діяльність дітей, збільшити фізичне навантаження під час прогулянок.
- Розробляє пам'ятки для батьків щодо організації рухового режиму вдома, ц під час відпустки.

СЕСТРА МЕДИЧНА

- Складає за потреби орієнтовне двотижневе меню на літній період, погоджує його в установленому порядку.
- Контролює готовність вихователів до проведення загартувальних процедур та їх обліку; наявність у групах термометрів, обладнання, методичних рекомендацій.
- Виготовляє санбюлетені на актуальні для літнього оздоровлення теми: «Обережно, гриби!», «Домедична допомога при утопленні, перегріванні», «Запобіжні заходи в період активності кліщів», «Отруйні рослини треба знати!» тощо.
- Оновлює на стендах інформацію щодо профілактики кишкових інфекцій.
- Проводить заняття з педагогами щодо надання домедичної допомоги.
- Перевіряє, чи немає на території: отруйних рослин та грибів; рослин, які можуть викликати в дітей алергійні реакції; сухостою, кущів із колючками, інших небезпечних предметів.
- Забезпечує необхідне наповнення групових аптечок.

*Піготувала Наталія САВІНОВА,
шеф-редактор методичних видань напряму «МСFR Освіта»*